

Isparta'nın 1950-1980 Dönemi İdari Yapıları

ÜİKÜ ÇELEBİ GÜRKAN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü,
ulku.celebi@gmail.com ORCID iD: 0000-0003-4774-8115

ÖZ

Sosyo-kültürel, ekonomik, politik ve teknolojik alanda çok boyutlu değişimlere neden olan, değişimlerin yaşandığı modernleşme sürecinde, bu değişimlerin yapıları çevreye yansımaları incelenmesi gereken önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılı çevrenin fiziksel özelliklerini en belirgin şekilde belirleyen kamu yapıları bu değişimlerin okunabileceği yapı grupları arasında öncelikli yere sahiptir. Isparta kentinde Erken Cumhuriyet Dönemi'nde baskın olan kamu yapılaşması 1950 sonrası dönemde devam etmektedir. Bu dönemde kentte inşa edilen kamu yapıları, farklı vurgularla da olsa, dönemin yaklaşımına uygun biçimde modernist bir yapıları çevre oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı; Isparta kentinde 1950'lerden 1980'lere uzanan süreçte yaşanan modernleşme pratiğinin idari işlev gören kamu yapıları üzerinden okunmasıdır. Çalışma kapsamında kentte modernist yapı dili ve yapım teknolojileri ile ön plana çıkan Belediye Binası, İl Özel İdare Binası, Eski Adliye Binası ve PTT Binası ele alınmıştır. Kent belleği açısından önem taşıyan ve Türkiye'deki modern mimarlık mirasının bölgedeki temsilcisi olan bu yapılar kentsel konumları, kütle ve mekan kurguları, cephe özellikleri, inşa teknikleri ve malzeme özellikleri bakımından ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Çalışma sonucunda bu yapıların inşa edildikleri dönemin mimari özelliklerini taşıdıkları ve mimari düzenlemelerinin dönemin politik, ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerini yansıtan önemli araçlar olduğu ortaya konmuştur. Isparta kentindeki modern mimarlık mirasını görünür kılmayı hedefleyen çalışma; hızla yok olan ya da yapılan olumsuz müdahalelerle özgün niteliğini kaybeden yapıların korunabilmesi için belge oluşturma kaygısı taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, modernizm, idari yapılar, modern mimari, modern mimari miras

önünün açılmasına neden olmaktadır. Çalışmada ele alınan yapılardan PTT Binası ve Belediye Binası plan ve cephe kurgusu olarak modernist etkilerini kaybedecek kadar ciddi değişime uğrarken İl Özel İdare Binası yıkılmıştır. Bu yapıların birer mimari miras olarak görülmeleri ve dönemlerini yansıtan öğeleri ile birlikte korunmaları gerekmektedir. Bu çalışmayla Isparta kentinde modern mimarlık mirasının görünürlüğünün artırılması ve modernleşme pratiğinin kentsel mekandaki izlerinin idari yapılar üzerinden okunması hedeflenmiştir.

KAYNAKÇA

Anonim, (1983). Isparta İl Yıllığı – 1983. Isparta: Isparta Valiliği Yayını.

Anonim, (2001). Isparta İl Yıllığı. Isparta 1880–1980. Isparta Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü Yayınları, Seçil Ofset, Isparta.

Anonim, (2006). Isparta (Merkez) Kısmi Revizyon İmar Planı İzah Raporu. Özgünkent İmar İnş. Ltd. Şti.

Aytaç, A., (2019, 16 Nisan). Geçmişten bir başkan. Milliyet Gazetesi. <https://blog.milliyet.com.tr/gecmisten-bir-baskan/Blog/?BlogNo=606224> adresinden temin edilmiştir.

Bozdoğan, S., (2002). Modernizm ve Ulusun İnşası-Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Mimari Kültür (Çeviri: Tuncay Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.

Çakmakçı, G. (2011). (Kişisel Görüşme, 23 Mart 2011)

Demirgil, S., (2007). Mazideki Isparta-I. Üçemmajör Reklam, Isparta

Isparta Belediyesi, (2022). İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Arşivi

Isparta İmar Planı Raporu. (1943). Prof Ölsner ile Doçent Yüksek Mimar Kemal Ahmet Aru'nun hazırladığı Isparta şehri imar planı raporu, Ün Dergisi, 10(116-117), 1615- 1622.

Katırcıoğlu, N., (1958). Bütün Isparta. Bereket Matbaası, Ankara.

Kortan, E., (1973). Türkiye'de Mimarlık Hareketleri ve Eleştirisi 1960-70. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara.

Şenol, S. (2006). A'dan Z'ye Isparta'nın El Kitabı. Isparta: Göltaş Kültür Dizisi.

Tekeli, İ., (2021). 1950'li Yıllar: Kendini Yeniden Üretemeyen Popülist Modernleşme. Modernizmin Yansımaları: 50'li Yıllarda Türkiye (Ed: R. Funda Barbaros ve Erik Jan, Zürcher) içinde. Ss: 33-57, Efil Yayınevi, Ankara.